

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVÉ:
Hozzunk meg gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ösztimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. ix.	583
A gazda és mérnök. Kosinszky Viktor	584
Nemzetközi talajművelőgépbemutató Galántán. — Balogh Bálint	584
Hogyan tehetjük jövedelmezőbbé buzatermelésünket? — Révy Emil	585
Könyvismertetés	588
Kérdések és feleletek	588
Kérdések: Luzaeladás. — P. K. — Csoda buzakalá- ezok. Több gazda. — Préselt takarmány. L. M. — Mohás zsup- és nádító. H. S.	
Feleletek: Repezevetés. Végh Kálmán Mátyás. — Szűcs János. — Havidíjasok. Balogh Bálint. — Borjárás- megadóztatása. Sz. G. — Szőlőrothadás ellen. Sz. G.	
Aprók	589
Hírek	589

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A merkantilizmus harca a budapesti béke után. — A mezőgazdasági kultúránk és kivitelünk a Balkánra. — Enyhe miniszteri rendelet a sertésvész szőrványos fellépése a kalmával. — A felszülézi szénkartell kudarca.

Igen nehezünkre esne valamit is az időjárásról elmondani. Vigasztalhatatlan a helyzet. Hol esik, hol kibúvik a nap, de utóbbi heve nem tud behatni a hideg földbe. Elkésett aratás, kínos és keserves cséplések, ezekkel együtt keves a kínálat a kenyérmagvakban, melynek azonban a másik okozata az, hogy nincs. Az árvizpusztítások és az azok által okozott károknak hatásai persze erre is kiterjednek. Mig a budapesti malmok panaszkodnak, hogy nem tudják lisztjüket eladni, addig özönlik olesóbban a cseh liszt Észak-Magyarországra. A buza, rozs és zabarak hol néhány fillérenyi emelkedést, hol ugyanannyi esést mutatnak. Most e héten a szökésck felfelé sem ritkák, mert végre is belátják a tőzsdén, hogy az a sok eső tönkretette a termést és a nedves időben cséplelt gabonák dohosak. A burgonyában temérdek a betegség, a kukoricza nem képes beerni. Ez a helyzet. A marha és sertésárak minden kritikán aluliak, 1911. és 1912-ben a borjak élősulyban 28 és 12 fillérral voltak drágábbak, mint az idén, az átvészelt sovány sertésnél 80 és 17 fillérral, a nem átvészeltéknél pedig a két év előtti árakat vévén alapul, 56 fillér az árdepresszió. A husárok azonban tartották

magukat és ha van néha némi áresés, az nem tart lépést az élő bevásárlási árakkal. És pont!

*

Létrejött a balkáni béke. Hogy meddig tart, azt nem tudhatjuk. A mezőgazdákra nézve ez fontos, mert előreláthatólag az 1917-iki kereskedelmi szerződés kihatása alatt éreztetni fogja a magyar merkantilisták kívánságait, amelyek azonosak az osztrák merkantilisták kívánságaikkal. Már tudjuk és szinte látjuk, mivel fogják a magyar mezőgazdaságot sújtani. A balkáni marha- és sertésbevitelt fogják kiforszírozni akarni, akár az élőállatbehozatal formájában, akár nagyobb vágotthús contingens engedélyezésével. Viszont a magyar mezőgazdaság mézes madzaga az lesz, hogy hiszen az exportálhat tenyészállatokat. Ennek előszelét már az »Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok«-ban egy támadásra írott replikánkban, július 27-én, t. olvasóink előtt ismertettük. Galántán alkalmunk volt néhány pepinertenyészetet üző gazdával beszélgetni, akiknek meg is mondtuk, hogy a Balkánra lesz tenyészállat-kivitelünk. Csakhogy: festina lente. Ne reméljük már a kivitt nagyobb tömegekben, ez év őszére, hiszen a háború után a Balkánon teljes pénztelenség uralkodik, a hitel pedig ottan mindig kétséges volts most még kétségbejött. Aki hitelbe ad, pénzt veszti. Másrészt azonban az 1913. évet, mint mezőgazdasági évet kapcsoljuk ki a háború miatt a Balkánon, munkaerő és temérdek véráldozatok miatt stb. Marad tehát a remény a következő mintegy öt évre. Persze, ha 1917-ig némi tenyészállat-kivitelünk lesz, akkor a mézes madzag super edessége folytán a merkantilis tulajdonról ismét a »Zetter és Mordio« kiáltást fogjuk hallani, hiszen a mezőgazdaság fénykorát éri stb. stb. Szóval elősegítették minden ami az osztrákok javát képezi. Elősegítették ki által? A magyar merkantilisták révén.

*

A magas politika bennünket csak addig érdekel, amíg a mezőgazdaságot érinti. És e szempontból mérlegelve az ügyet és a Balkán konstellációt, kérjük, vajjon miért maradunk mi a nyugati kultúrában a germán kultúra uszályhordozói? Nem lenne opportunusabb nekünk a nyugati kultúrát úgy, mint eddig eltanulni, ellesni és az így szerzett magyar kultúránkat mintegy a Balkánon érvényesíteni. Hiszen bő tere nyílta most. Nem lenne okosabb, mielőtt még a francia később a német és az osztrák, sőt az angol, ujabban az olasz a Balkánt kulturájával el-lepi, mint ahogy in parentheses mondjuk, már

el is lepte, a miénket, kik hozzájuk közelebb, kik ugyszólván ugyanazon égöv alatt állunk, oda áttenni? Milyen horderejű lenne ez mezőgazdaságunkra nézve, míg így mindig a Balkán mumus az import onnét kísért. Terjeszkedünk kell és úgy véljük, hogy mezőgazdaságunknak egyik létérdeke volna nemcsak a mező-, de az általános kulturális szempontokat is ott érvényre juttatni.

*

A földművelésügyi miniszter a sertésvész szőrványos fellépése esetére egy újabb rendeletet adott ki, mely a gazdaközönség teljes elismerését vonja maga után. Az általános zárlatot csak járvány esetében fogja elrendelni, míg szőrványos fellépés esetében csak a fertőzött udvarokat zárja le, a legeltetést megengedi, mire bizonyos feltételek mellett még járvány esetén is megadja az engedélyt. Különálló és vészmentes puszták ez általános zárlat alól kirekeszthetők és viszont, ha a különálló pusztán van vész, akkor csak ez és nem az egész község kerül zár alá. Szőrványos fellépés mellett szabad sertésvásárt tartani, sőt bizonyos esetekben még járvány esetén is lehet erre engedélyt kapni. Ezekon kívül megkönnyíti a rendelet a sertésforgalmat is, amidőn a fertőzött községből az előírt feltételek betartása mellett megengedi az elszállítás, úgy levágás, mint továbbtartás céljából. Kívánatos lenne azonban, ha a földművelési miniszter a többi állatbetegségek megfigyeltetésére és gyógykezelésére is szives figyelmét kiterjesztené, hogy végre-valahára igazán európai állapotok élébe nézhessünk e téren és főleg a külföldön beszerzendő tenyészállatok alapos állatorvosi vizsgálatnak legyenek a helyszínen alávetve, mert állataink sokféle bajának okozója az import-állatokban gyökeredzik és onnan terjed.

*

A felszülézi szénkartell elhatározta, hogy szeptember elsején fölemeli a szénárakat és azzal a szénnel sem tesz kivételt, amelyet a belföldi lakosság fűtésre használ. A porosz kereskedelmi miniszter azonban kijelentette, hogy ha a külföldre szállított szén árának fölemelése ellen nincs is kifogása, azt nem engedheti meg, hogy a belföldön fűtésre használt szenet megdrágítsák. Az állam részes a szénszindikátusban és az áremelés saját részesedését is növelné, de — mondja a miniszter — elsőbbség az összesség, a fogyasztók, a köz érdekét kell megóvni, aztán következik a vállalat nyereség szempontja. A kartell konsternálta a miniszter elhatározása és minden követ megmozgatott, hogy enge-

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETREZETE

utján (BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 29.) történhetik.
Ne téveszszük össze hasonló vállalatokkal.

dékenységre bírja, de a miniszter kijelentette, hogy inkább kilépnek az állami szénbányák a szindikátusból, azonban a szénárak megdrágításához nem adja beleegyezését. Ha nem csalódunk, a magyar állam benne van a vaskartellben, melynek kizsákmányoló üzleti politikája ellen a magyar fogyasztóközönség minden rétegében óriási az elkeseredés. Talán a magyar kereskedelmi miniszter is követelhetné osztrák kollégájának példáját? —ix.

A gazda és mérnök.

Irta: Kosinszky Viktor.

Szervezzünk gazdasági mérnöki hivatalokat.

E lapok f. évi július 20-iki számában Herczeg Sándor a »Gazda és mérnök« című tanulmányos cikkét olvasván, e cikk fejtegetései egy régi kedvencz eszmémet keltették fel emlékezetemben, amelynek tárgya szintén a mérnöki és gazdasági ismeretek egymásra utaltságán és az egymásra utaltságnak — szerintem — közgazdaságilag is kitünő értékesíthetésén alapszik.

Közismert dolog, hogy dacára, hogy első sorban östermelő, helyesebben mezőgazdaságot üző ország vagyunk, — hogy mégis közgazdaságunkat a mezőgazdaság érdekeire is tekintettel szervezni csak a legújabb időben kezdték.

E részben a gazdasági felügyelőségnek a megyei közigazgatás keretében történt intézmények beillesztése volt a kezdet; — helyesen fejlesztve és komolyan középfokú hatóságokká alakítva a miniszteri kirendeltségek ma még némileg határozatlan körvonalban bontakozó intézménye is közhasznú és termékeny munkássága közgazdasági szervvé válhat; de kétségtelen, hogy a megkezdett szervezkedéssel még itt sem lehet megállni: mellőzhetlen hogy a járási, azaz elsőfokú közigazgatásnak már sokáig semmiesetre sem halasztható reorganizálása kapcsán a mezőgazdasági közigazgatásnak minden egyes járásban is hivatott őrje és gondozói állittassanak!

A gazdaközönségnek ezen óhajta a szükségletnek ily irányu megnyilatkozása már nem új: több kongresszusi határozatban is kifejezésre jutott. Új azonban szerintem az a megoldási mód, amelyet e cél biztosítására ajánlani akarok.

Részemről ugyanis ezen közóhajnak teljesítését kombinálni javasolom egy másikkal: nevezetesen az u. n. járási mérnöki állásoknak szervezése iránt is mindinkább megnyilatkozó óhajokkal.

Gordolatmenetem a következő: egetverő speciálisszaktudást a járásokban, tehát a falusi élet körében a közigazgatásnak sem gyakorlati mezőgazdasági része, sem mérnöki része nem kíván; de igenis mind a kettőből sok-sok aprólékos tudást kíván. Itt helyi utak építéséről és rendezéséről, ott határigazításról, amott kisebb hidak átépítéséről és javításáról, majd megapróbb köz- és magánépítkezésekről, vizsgálatok, partművek biztosításáról, kisebb öntözésekről, majd meg lecsapolásokról van szó; a szoroson mezőgazdasági feladatokat tekintve pedig rendszerint ugyancsak kisebb horderejű, de azért helyi szempontból mégis igen fontos és értékes szaktanácsok adásáról, esetleg időleges speciális tanfolyamok tartásáról és a megyei központban működő gazdasági felügyelők hivatásának és a járási mezőgazdasági bizottság feladatkörének támogatá-

sában azon teendők közigazgatási ellátásáról, illetve a járási főszolgabíróknak azon ügyekben szakbeli támogatásáról, amelyeket a mezőrendőrségi és más törvények természetesen még máris ideutaltak s a jövőben még utalni fogának.

Vajjon szükséges-e ezen teendők ellátására egymás mellett két szakembert alkalmazni; vajjon helyes-e, hogy a hazai közigazgatásunk mezőgazdasági részében már-már ez időszerint is káros specializálódást e részben is még tovább igyekezzünk kövériteni? (Hiszen máris annyi mindenféle az országban a »felügyelő«, hogy sok és ma-holnap külön olyan felügyelő kell, a ki eligazítja a közönséget közöttük!)

Kétségtelen, hogy eljön majd ideje a fejlődés folyamán a specializálás szükségének is; de a mikor mindkét szükséglet kielégítése még csak óhaj, lehet-e arra reményünk, hogy egyetlen markolásra mindent elérhessünk, a mi majd kell!

De sőt talán nem is kell! Csak egy új típusa a szakembereknek kellene; sokban hasonló a kulturmérnökökhöz: a gazdasági mérnök, azaz egy olyan gazdasági szakember, aki a mezőgazdasági szakbeli ismeretek és a vidéki élet szükségletei iránt ebből folyó gyakorlati érzék mellett képesítve van kisebb mérnöki munkálatok foganatosítására is.

Ma a kulturmérnököket egy évig tartó gazdasági akadémiai oktatással okleveles mérnökökből képezik; a gazdasági mérnöknel fordítva úgy lehetne szervezni a képesítést, hogy okleveles gazdák pótlólag még egy-két évi speciális (leginkább a mezőgazdasági és falusi élettel érdeklő) mérnöki tanfolyamot hallgassanak s további egy-két évi gyakorlat után egységes és összefoglaló gazdasági mérnöki államvizsgát tegyenek.

Egy ilyen gazdasági mérnök, — még talán egy kis látókörrel és az egészségi kérdések és a rend iránti érzékeknek is szerencsés birtokában igazán atyja, de legalább is gazdasági és rend-és izlésbeli jó szelleme lehetne járásának és szociális célú hivatalos feladataik megoldása tüzeben valóságos jobb keze a főszolgabíróknak. Azonkívül kitünő anyag, hogy belőle a jövő nemzedékek gyakorlati érzékű gazdasági felügyelői stb. rekrutálódjanak.

A kulturmérnöki hivatalok kitünően beváltak, mert gyakorlati képesítés és a gyakorlati szükségletek számbavétele képezte alapját működésüknek; előreláthatólag jól fognak beválni — talán némi fejlődési gyermekbetegség lázain átesve — a gazdasági felügyelőségek is; de azt hiszem, — a vidéki élet gyakorlati szükségleteinek ismerete azt sugja nekem: hogy a járási gazdasági mérnöki intézmény érvényesülés és hasznosság dolgában mihamar a triászban a főhelyet foglalná el!

Nemzetközi talajművelőgépbemutató* Galántán.

Irta: Balogh Bálint.

II.

5. Kőszegi-féle talajművelőgép, bejelentő cég: Heinrich Lanz gépgyára, Mannheim; az előírt 5 hektárnyi területet 10 óra 53 percz alatt munkálta meg. Elfogyasztott 160·5 kg.

*) Tisztelettel kérjük t. olvasóinkat, hogy a galántai talajművelő próbáknak e helyen leközölt nyers adatait véglegeseknek ne tekintsék, hanem szíveskedjenek türelemmel a jury döntését, mely szeptember végén fog nyilvánosságra hozatni megvárni.

benzint, 3 kg. motorolajt, 0·5 kg. kenőolajat, 0·5 kg. kenőcsöt s 19·5 kg. hűtővizet.

Nem eke, hanem u. n. »motoros talajművelőgép«, melynél az ekevasakat egy hengerre erősített ivben meghajlitott, külön e célra készült vasak helyettesítik. A hengert a motor gyors forgásba hozza s azután lesülyeszthető a talajba s azt a beállított mélységig kertészetileg megmunkálja. Nemcsak megforgatja a földet, de annyira elaprózza, hogy diónyi nagyságu daraboknál nagyobb rögök nem maradnak. Azonban erőszben is szabályozható a gép s lehet vele finomabb és gorombább munkát is végezni: Így a próbaszántásnál sokkal finomabb munkát végzett, mint a bemutató alkalommal. A megmunkált föld teljesen sima s azt sem boronálni, sem hengerelni nem szükséges. Frissen trágyázott földnél a trágyát a talajjal kitünően összekeveri.

Tarlóbuktatásra ez a gép az összes eddig létezők között a legalkalmasabb, mert az apróra, a szó szoros értelmében kertészetileg megmunkált földréteg a talajnedvességet igen jól megköti, pedig, mint tudjuk, a tarlóbuktatás főként ezt a célt szolgálja. De az elhullott gyommagvak is gyorsabban kikelnek a jól porhanyított földben. A gép különböző mélységre állítható be s a bemutatón résztvevő gépeknél a maximális mélység 30 cm., de gyártanak és árusítanak olyan gépeket is, amelyek 50 cm. mélyen is dolgozhatnak. A gép az u. n. automobiltipushoz tartozik s négyhengeres benzinmotor hajtja. Mozgékony, könnyen kormányozható. Előre, hátra egyaránt tud járni. 2 méter szélesen dolgozik. Egy ember könnyen kezeli. Ára 32.000 korona. Magyar ember találmánya. A németországi szabadalmát a manheimi Lanz-gyár vette át.

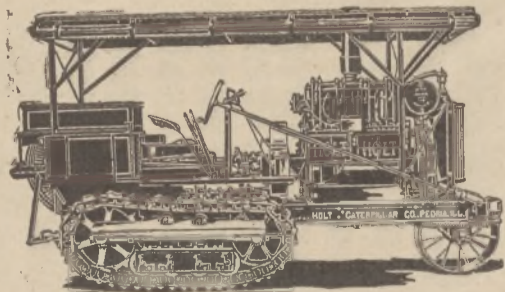
6. Magyar Kőszegi talajművelő-gépet a resiczai gépgyár készíti. Lényegileg minden tekintetben megegyezik a manheimi gyár által készített géppel. A hivatalos mérés adatai még hiányoznak. Háromféle menetsebességgel tud járni. Hogy a két gép közül melyik a jobb, azt a jelenlévő föltaláló, Kőszegi Pál, sem tudta megmondani, t. i. annyira egyformán dolgoznak. A menetgyorsasága, a hengerszélesség mindkét gépnél teljesen azonos, a magyar gép azonban, miután arra vám nem fizetendő, körülbelül 2000 koronával olcsóbb. A Kőszegi-féle motorok teljesen új irányban haladnak a talajmunkálógépek között s így méltán keltettek a bemutatón feltűnést. Állandóan nagy közönség állotta őket körül.

7. Twin City, Deere & Co. Moline U. S. A. gyártmánya; bejelentő cég I. E. Knecht, Budapest, 2 drb. benzintraktorral vett részt a bemutatón. Az egyik 25, a másik 45 lóerős. Az előbbi az 5 hektárnyi területet 8 óra 21 percz alatt szántotta föl s 143·5 kg. benzint 15 kg. hűtővizet, 21·2 kg. motorolajat s 0·2 kg. kenőcsöt fogyasztott. A 45 lóerős traktor adatait még nem számította ki a műszaki bizottság. A 25 lóerős gép 8 Deere-ekét, a 45 lóerős gép 12 ekét viszi. Szép munkát végez. Üzemeltetéséhez 2 ember szükséges. Ára 30.000, illetve 37.000 korona.

8. Wiss, a Süddeutsche Industrie G. m. b. h.

Lehetséges, hogy egyes hibák is előfordulhatnak az anyaggyűjtés körül, miért is szíves elnézést kérünk. Nekünk főcélunk most általános látképek nyújtani a részletkérdések mellőzésével és a hozzászólásoknak lapjaink hasábjain készséggel helyt adunk. A szerk.

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb üzemű egyetlen traktor, mely tartós esőzés után, mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápföldeken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökörvagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik. **A CATERPILLAR** egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronák, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásnál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

71-ik ábra. Kőszegi-Lanz talajművelőgépet oldalról

72-ik ábra. Kőszegi-Lanz talajművelőgépet hátulról.

talajművelőgépe, bejelentő
 cég Sugár Lajos, Buda-
 pest, 45 HP benzinmotor.
 5 hektárt 9 óra 35 perc
 alatt szántott föl s elfo-
 gyasztott 98,4 kg. benzint,
 91 kg. hűtővizet, 18,3 kg.
 motorolajat. A mozgékonyabb,
 könnyebb típusu gépek közé tartozik. Úgyes
 ekeszerkezete lehetővé teszi,
 hogy egy ember kezelje. 6 eke-
 vasat, visz s elég gyorsan halad s így jó munkát is végez. Van azonban egy
 hibája: az egyik kereke közvetlen a barázda szélén halad s főleg könnyű, ho-
 mokos talajon a barázda besüpped alatta s emiatt kevésbé szép munkát vé-
 gez. Ha a gyár ezen a hibán oly módon segítene, hogy az egyik kerek a

73-ik ábra. Kőszegi talajművelőgépet, magyar gyártmány.

barázdában haladhatna, a
 Wiss mindenesetre sokkal
 jobb munkát végezne. Ára
 28.000 korona.

(Folytatjuk.)

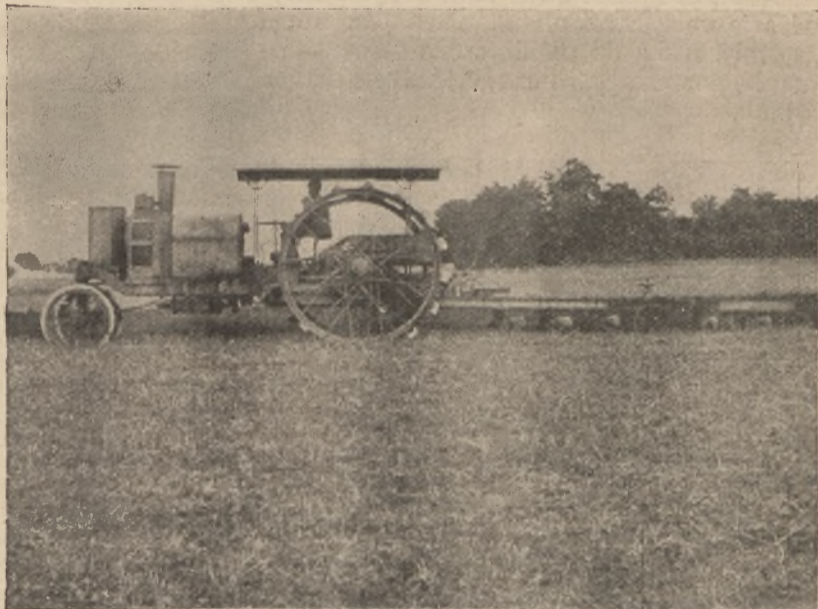
Hogyan tehetjük jövedelmezőbbé búzatermelésünket?

Irta: Révy Emil.

A világpiaczon mi magyarok nem sok vizet zavarunk termelvényeinkkel; kivitt áruink sem speciális jó tulajdonságaikkal, sem tömegükkel nem keltik fel a figyelmet, s ha búzánk nem volna a világpiac megközelíthetetlenül elsőrendű áruja, a kereskedő világ mit sem tudna létünkéről. Igaz, hogy ez a kiváló-

74-ik ábra. Twin City benzin traktor.

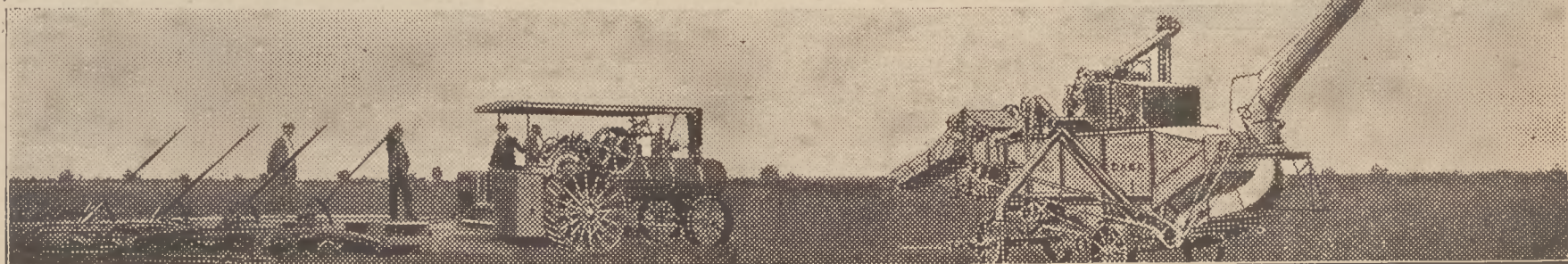

75-ik ábra. Wiss Süddeutsche Ind. Ges. benzin traktorja.

CASE

automatikus cséplők 8—10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell.
Magyarországba évek óta bevezetve!!

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

76-ik ábra. Laza hegyesedő kalászu magyar buza.
Az Országos Növénynevelési intézet felvétele.

ságunk sem érdemünk, nem a mi ügyességünk, vagy életrevalóságunk eredménye, hanem tisztán véletlen dolga. Hazánk fekvése, talaj s különösen sajátos klimatológiai viszonyai okozzák, hogy minőségben utólérhetetlen búzát tudunk termelni, amelyet a külföld szívesen és jó áron vásárol tőlünk. Daczára azonban, hogy a búzánk a világpiac elismert és kiváló áruja, mégis termelő gazdáink nincsenek nagyon elragadtatva tőle, mert a valamivel jobb ár daczára is kicsi terméshezamánál fogva kevés jövedelmet ad. Mindenféle akadnak gazdák, akiket a bő termést ontó idegen búzafélék elhidegítenek a magyar búzától s csakis az idegen, bőtermő búzafélék meghonosításával tudják elképzelni a jövedelmező búzatermelést. Pedig más, jobb megoldás is van. Erről akarok most pár szóval megemlékezni; de előbb szükségesnek tartom, hogy a »magyar buza« értékével tisztába jöjünk.

77-ik ábra. Jórészt 3 magyu kalászkákat bíró magyar buza.
Az Országos Növénynevelési intézet felvétele.

A magyar búzát két jó tulajdonsága emeli magasra az idegen búzák fölé és pedig: proteinben, illetőleg sikerbeni gazdagsága és sikerjének kiválóan jó összetétele.

A proteinok (fehérjék), szén, hidrogén, oxigén és nitrogénből álló vegyületek, amelyek úgy az állatok takarmányozásánál, mint az emberi táplálkozásnál nagyon fontos tápláló anyagot képeznek. A búzában igen sokféle fehérje foglaltatik, amelyeknek kisebb része vízben oldható, nagyobb része pedig vízben oldhatatlan. A vízben oldható fehérjék összmenyisége a buza súlyának mintegy 1·5—2%-át teszi ki s ezeknek a buza belértékének elbírálásánál nagyobb jelentősége nincsen. Annál fontosabbak azonban a vízben oldhatatlan fehérjék, amelyeknek összessége a buzásikért alkotja.

A buza protein- és siker-tartalma között semmi szorosabb összefüggés nincsen, mert a vízben oldható fehérjéknek aránya a sikerhez semmi szabályszerűséget sem mutat; éppen ezért a buza minőségének elbírálásánál a proteintartalom meghatározása nem nyújt biztos támpontot. Ujabban már a buza minőségi vizsgálatánál nem is határozzák meg annak proteintartalmát, hanem csakis a benne levő siker mennyiségét és minőségét.

Amint fentebb említettem, a vízben oldhatatlan fehérjék összessége alkotja a buzásikért, amelyet a buzalisztból úgy nyerhetünk, hogy a tésztavá alakított lisztből kimossuk a keményítőt és a vízben oldható fehérjéket, amikor a siker mint nyulós, sárgászínű anyag marad vissza. Ez a siker képezi a buza legértékesebb részét és hogy valamely buza lisztfeldolgozásra jobban vagy kevésbé alkalmas, az tisztán a liszt sikerjén: annak mennyisége és minőségén fordul meg. A siker nagy vízfelvevő képességű anyag (kétszeres száraz súlyának megfelelő mennyiségű vizet bír felvenni) ennél fogva annál kiadósabb a liszt, minél sikerdúsabb az. Sok és szép süteményt csakis megfelelő mennyiségű és jó minőségű sikerrel tartalmazó lisztből lehet készíteni. A siker mennyisége egymagában nem elég arra, hogy a liszt jó minőségűnek bizonyuljon, ehhez kell, hogy a siker összetétele, vagyis minősége is jó legyen.

Az erős kinyújtással készülő tésztafélék, pl. rétes (béles) előállítására csakis olyan liszt alkalmas, amelynek sikerje nem szakadós, hanem rugalmas, erősen nyújtható. A siker nyújthatósága pedig attól függ, hogy milyen arányban vannak egymással a siker alkotó egyes proteinok. Hazánk sik vidékének sajátos termelési viszonyainál fogva (fekvés, talaj s főleg klíma), a mi búzánk sikerjének összetétele igen kedvező; rugalmas, jól nyújtható, úgy, hogy minőségét a külföldi búzák sikerje meg sem bírja közelíteni. Ezen tulajdonságának köszönheti búzánk jó hírnevét és az iránta mutatkozó nagy keresletet.

Buzánknak ezen kiváló minősége mellett néhány nagyon hátrányos tulajdonsága van, amelyek miatt termelése kockázatos és nem jövedelmező. Főhibája, hogy keveset terem, termelésének kockázatoságát pedig az okozza, hogy a rozsdá iránt igen fogékony és vékony szalmája miatt nagy hajlandóságot mutat a megdőlésre.

Az a kérdés már most, hogy hazai viszonyaink között érdemes-e meglévő magyar búzánkat javítani, vagy előbb érünk célhez ha idegen, bőtermő búzaféléket honosítunk meg?

Ezen kérdésre csak azt felelhetjük, hogy az idegen búzák meghonosításától közel sem várhatunk olyan gyors és jó eredményt, mint ha a hazánk sajátos viszonyaihoz akklimatizálódott magyar buza javításával törünk a cél felé. Az idegen búzák otthona és hazánk termelési viszonyai között olyan éles ellentétek állanak fenn, hogy sokkal hosszabbidő

78-ik ábra. Bunkósvégű jól termékenyült bzuakalász.
Az Országos Növénynevelési intézet felvétele.]

kellene ahhoz, amíg ezen idegen búzákat hazai viszonyainkhoz ki tudnók nemesíteni, mint a mennyi idő alatt a mi búzánk hibáit javítani tudjuk.

Az idegen búzák a mi erős teleinket nem bírják, tenyészidejük hosszabb s így június végén rendszeren bekövetkező nagy melegek a zöldérés szakában lepik meg, hirtelen leszáritják leveleit s a szem hűtött lesz. A legutóbbi évtizedeken sok magyar gazda próbálkozott ilyen bőtermő idegen búzák termelésével, de szomorú tapasztalataikból immár végérvényesen le lehet vonni azon következtetést, hogy az idegen búzák meghonosításával nem lehet nálunk a jövedelmezőbb búzatermelés kérdését megoldani. Legfeljebb a nyirkosabb klímájú dombvidékeken lehet ezélszerű az ott már úgy — ahogy meghonosított idegen eredetű búzák (diószegi, somgyitár), nemesítésével foglalkozni, mert dombvidékeink nyirkosabb klímájú különben sem

79-ik ábra. Árpádhalmi 219. számú nemesített búzkalászkák
Az Országos Növénynevelési intézet felvétele.

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás mód-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés

alkalmas a minőségre való nemesítésre, itt tehát a mennyiségre kell dolgozni, hogy a minőség hiányát pótolja.

Hazánk sik vidékein eredményt csakis a magyar buza nemesítésével érhetünk el, mert ebben már eredetileg megvannak az ottani természeti viszonyoknak megfelelő állandósult jótulajdonságok, s a nemesítés feladatát csupán a hátrányos tulajdonságok visszafejlesztése képezi.

A következőkben a magyar buza főbb javításra szoruló hibáinak lényegét ismertetem, különösen kiemelve a hátrányos tulajdonságok szülőökát. Eredményes munkát végezni csak akkor lehet, ha a bajok okait alaposan ismerjük.

Amint már említettem a magyar buza főhibája a kicsi terméshozam. Ezen hátrányos tulajdonság 3 okra vezethető vissza és pedig:

- 1., a kalász lazaságára.
2. a kalász hiányos megtermékenyülésére;
- 3., a proteindus buzaszemek természet-szerűleg kisebb abszolút súlyára.

A közönséges magyar buza sajátságos rossz tulajdonsága, hogy kalászorsóján az egyes kalászkák nem szorosan egymásmellett, hanem kisebb-nagyobb térközökkel foglalnak helyet. Ennek folytán, ha rátekintésre a kalász hosszúnak is látszik, mégis kevés kalászká van benne, s így kevés szem. A kalász hosszúsága tehát egymagában igen kevés következtetést enged annak tartalmasságára nézve, döntő fontossága az, hogy hány kalászká van a kalászban. Minél tömöttebb és amellet hosszabb a kalász, annál jobb az, mert annyiival több magot tartalmaz. A laza kalászkák kiküszöbölése tehát egyik feladata a nemesítésnek, amikor a terméshozam fokozásán dolgozik.

A második hátrányos tulajdonság a kalászkák hiányos megtermékenyülése. Ismeretes, hogy az egyes buzagalászkák három viráguak, (mint rendkívüliségek jelentkeznek 4—5 virágu kalászkák is). A közönséges magyar buza kalászkájának 3 virága közül többnyire csak kettő termékenyül meg, legfeljebb a kalász közepén levő pár kalászká hoz 3 magot. Ez az oka annak, hogy a kalász az alsó és felső végén elvékonyodik. A terméshozam fokozásának leghatásosabb módja ezen hiba kiküszöbölésében lehet a fel, mert ha továbbtermelésre olyan kalászkák magját használják fel, amelyek jól termékenyülnek, akkor — minthogy ezen tulajdonságot az utódok is öröklik, — sokkal több magot hozó buza-fajtára tettünk szert. Egy kis elméleti számítással képet alkothatunk magunknak arról, hogy milyen nagymértékben fokozható ez-irányú kiválasztással a terméshozam.

Ha a kalászkák egy-egy kalászkájában $\frac{1}{3}$ -al több mag képződik, vagyis a termés mennyisége $\frac{1}{3}$ -al emelkedik. Ha tehát valamely buzatáblánkon a közönséges buza 9 q termést szolgáltat, akkor ugyanazon körülmények között a tökéletes megtermékenyülésre kinemesített buza $\frac{1}{3}$ -al többet, vagyis 12 q termést fog hozni.

A közönséges magyar buza terméshozamának lényeges emelésére tehát elég tág tér áll a gazdák rendelkezésére; és hogy ez nem csak papiroson van így azt immár gyakorlati tapasztalatok is bizonyítják. Az árpádhalmi nemesített búzák 1911. évben (25 nemesített buza átlagban) 3·27 q-val adtak nagyobb

termést k. holdankint, mint a nemesítés alapanyagát képező közönséges gazdasági búzák. A közönséges búzák átlagtermése 10·01 q volt (ez pedig elég jó átlag) a nemesítettéké 13·28 q. Ez a szép eredmény 5 év munkája volt.

1912. évben termelt átlagban a közönséges gazd. buza 998 kg.-ot kat. holdankint. a nemesített búzák (12 átlagban) adtak 1292 kg. szemet kat. holdankint.

A nemesített búzák tehát ez évben is 2·94 q-val több termést szolgáltattak. De meg is lehet ám nézni ezen tömött, hosszú, jól termékenyült kalászkákat, amelyek végig egyforma vastagok.

Végül a magyar buza kisebb terméshozamának harmadik okáról kell megemlékezni. Ezen értekezés legelején rámutattam arra, hogy hazánk sikvidékeinek száraz klímája folytán az ott termelt magyar buza proteinben és sikerben gazdag elsőrendű minőségű termék. A proteindus (acélos) buza keletkezése azonban szoros okozati összefüggésben áll a szem kisebb teriméjével és kisebb abszolút súlyával (abszolút súly alatt meghatározott szám pl. 100 vagy 1000 szem súlyát értjük). Hogy ezen okozati összefüggést megérthessük, röviden vázolom a buzaszem kifejlődését az u. n. sárگا, vagy viszérés stádiumától kezdve.

A buza növényen és a magon különböző fejlődési időszakban végzett nagyarányú kémiai elemzésekből világosan kitűnt, hogy sárga éréskor a szemben már a siker legnagyobb részt bennfoglaltatik a keményítőleraktározás ellenben még a sárgaérés után is igen élénken folyik mindaddig, amíg a buza levelei zöldék vagyis amíg a növény assimilálni képes. Már most minthogy a sárgaéréstől kezdve a mag protein-tartalma igen kis mértékben szaporodik, a buzaszem relatív proteintartalma attól függ, hogy ezen érési stádiumon túl mennyi ideig marad a buza levélzete zölden, vagyis mennyi keményítő bir ezután lerakódni a magba. *Ha sárgaérés alatt és után az időjárás nyirkos nem nagyon meleg akkor a levelek lassan fokozatosan hálnak el s ezen idő alatt sok keményítő vándorol a magba: a mag telt, nagyszemű lesz s a keményítő a protein fölött tulsúlyba jut; így képződik a lisztes buzaszem.* Ha ellenben sárgaéréskor az idő melege fordul, amint ez az Alföldön s általában hazánk sik vidékein rendszeren történni szokott, akkor a levelek hamar elsárgulnak, a keményítő bevándorlása a szembe rövidesen megszűnik, a mag nem lesz olyan pocakos, de proteintartalma aránylag nagyobb; *ilyen esetben keletkezik az u. n. acélos buzaszem.*

Világosan látható tehát, hogy a nagy, telt szemű búzában a keményítő van tulsúlyban s ehhez viszonyítva a protein és siker kisebb részét teszi ki a magnak, viszont a proteinben gazdag buza sohasem lehet oly nagy, mint a sok keményítőt tartalmazó lisztes szem. — Ugyancsak eléggé kiviláglik a fentiekből az is, hogy a buza minőségére első sorban is a termelési hely klimatológiai viszonyai gyakorolnak nagy befolyást. Ezen utóbbi állítást igazolja egyébként az a körülmény is, hogy pl. az Alföldre hozott bőtermő idegen buzafélék hozama idővel csökken, proteintartalma pedig annak arányában emelkedik; viszont nyirkos klíma alá vite a magyar buza is pocakosabb lesz és a proteintartalma alább száll.

Hogy a proteindus magyar buza abszolút súlyá kisebb, mint a keményítődus külföldi

buzaké, azt mutatják a külföldi búzák s a magyar buza abszolút súlyának egybecvetései. Dr. Harz «Landw. Samenkunde» című munkájában 1000 szem bánáti buza súlyát 49·20 grammnak, a sikérszegényebb, de teltebb angol búzákat 57·75 gr., 61·03 gr., illetve 57·05 gr.-nak találta. Az ő bánáti búzája azonban a normálisnál teltebb lehetett s így helyes átlagnak nem fogadható el, mert dr. Kocsutány sok vizsgálat átlagában a magyar buza 1000 szemének súlyát átlagosan csak 32·56 grammnak találta, míg a külföldi búzák átlagos abszolút súlya szerinte is 50—60 gramm között van. Ismerve most már az okot, hogy miért kisebb abszolútsúlyra a magyar buza, mint az idegen búzák, könnyen érthető, hogy a termésfokozás munkájánál az abszolút-súly emelése eszközül egyáltalán nem szolgálhat. Első sorban is búzánk sikértartalmának s a vele összefüggő kisebb abszolút súlyának a megváltoztatása hatalmunkon kívül fekszik, mert hazánk klímájának önkényes megváltoztatása lehetetlenség. De ettől eltekintve, még ha módunkban volna is a természeti tényezőket változtatni, akkor sem használhatnánk a magyar buza abszolút súlyának emelését a fermésifokozás eszközéül, mert hiszen a nagyobb abszolút súly csak is úgy volna elérhető, ha a szembe több keményítő lerakódását mozdítanánk elő, ez pedig a jóminőség rovására menne s vele búzánk minőségét leszállítanánk a külföldi bőtermő búzák silány minőségi fokára.

Azon tehát, hogy búzánk apróbb szemű abszolút súlya kisebb, mint a külföldi búzáké, egy cseppet sem kell busulnunk, mert a *tömött és jól termékenyülő kalásztípusok kiválasztásával 25—30%-os termésemelkedést érhetünk a jó minőség minden kára nélkül.* Ha pedig termésátlagunkban csak 20% emelkedést tudunk már produkálni, akkor a jövődelmező buzatermelés kérdése megoldottnak tekinthető.

Búzánk másik hátrányos tulajdonsága az, hogy a rozsdabetegség iránt igen fogékony, emiatt termelésének rizikója nagy. Az 1913. év igen eklatáns és szomorú példát szolgáltatott a mágócsi uradalomban arra nézve, hogy milyen végzetessé válhatik a rozsdá a fogékony magyar búzára. Itt a június közepén még legszebben diszáló búzát a rozsdá megtámadta, s július elejére mintegy 400 kat. hold területen teljesen megsemmisítette. A magyar buza rozsdá iránti fogékony-sága belső okokban keresendő, de a nemesítő gazdának itt is módjában áll az ellenállóbb egyedek kiválasztásával olyan törzseket szerezni, amelyek a rozsdabetegség iránt nagyobb ellenállóképességgel bírnak. A rozsdá iránti fogékony-ság tekintetében igen nagy eltérések tapasztalhatók az egyes buzaegyedek között, így pl. az árpádhalmi nemesített búzák között is több van, amelyik nagyon ellenállónak bizonyult (240., 217., 310. számúak). A nemesítés feladata már most, hogy a kiválasztások alkalmazásával a rozsdá iránti magatartására s ha valamely törzs nagy fogékony-ságot árul el a rozsdá iránt, úgy minden egyéb jó tulajdonsága dacára is kiselejtezzék. Ugyancsak aránylag könnyű módon javítható a közönséges magyar buza gyenge szalmája is, amely búzánk gyakori megdőlését okozza, ha a nemes anyag kiválasztásánál a tövek szalmájának minőségét is figyelembe vesszük. Példát erre

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgőnycim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Tisztelettel értesítjük t. Ügyfeleinket, hogy tenyészállatainknak az Alpeseokról való lehajtását augusztus hó 14-én kezdjük meg és ez időtől fogva **COSSONAY-I** (Vaud kanton, Wattland) telepünkön **nagyszámu, bőtejelésre gonddal válogatott, legelsőrendű simmenthali és berni készletünk** rendelkezésre áll.

Részletes utitervet és előzetes bejelentésre **Yverdon** vagy **Lausanne** állomásra gépkocsit készséggel küldünk.

Angol importunkhoz előjegyzéseket még néhány napig elfogadunk.

Hollandi, keletfriz, wilstermarsch, wesermarsch stb. **láp-fajták** megbízható és előnyös beszerzési forrása.

Számos elismerő levél! Előnyös árak!

ugyancsak az árpádhalmi nemesített búzákból hozhatok fel, ahol a nemesítési főcél: a terméshozam emelése mellett a közönséges magyar buza egyéb hátrányos tulajdonságainak kiküszöbölésére is állandó figyelemmel vannak. A már említett 219. sz. buza, továbbá a 310. sz. is erős szalmájú.

Összefoglalva az elmondottakat, azokról a következő tanulságot vonhatjuk le:

A hazánkban jelenleg természetközönséges magyar buza korunk gazdasági viszonyai között ezen javítatlan állapotában nem megfelelő. A mai belterjesebb és minden tekintetben megdrágult gazdálkodási viszonyok mellett jövedelmet csakis bővebb és biztosabb termést adó buza szolgáltathat; ilyen buza-fajta azonban készen nincs, mert a külföldi bőtermő buzafélék hazánk száraz és meleg éghajlatu buzatermelő vidékein nem telepíthetők meg sikerrel. A nálunk rendszeren bekövetkező nyári forróságok ezen hosszabb tenyészidejű s otthonukban nyirkos klímához szokott bőtermő búzákat elperzseli, hőütötté teszi, úgy hogy nálunk csak ocsut termelnek. De, még ha abnormisan nyirkos, hűvös nyári időjárás mellett néha teljes termést hoznak is, igen ritkán pótolja a többtermés azon minőségbeli hiányt, amely köztük s a magyar buza között van.

Ezzel szemben a kitűnő minősége miatt világhírű magyar buza terméshozama okszerű nemesítéssel lényegesen fokozható anélkül, hogy minőségében számottevő esés következne be; egyéb hibái, mint a rozsda iránti fogékonyság s a hajlam a megdülésre, szintén oly mértékben redukálhatók, hogy következő nemesítéssel pár év alatt hazai viszonyaink közé jól beillő, kielégítően bőtermő és emellett kiváló minőségében megmaradt nemes magyar búzákat nyerhetünk, melynek termésére biztosan számíthatunk.

Ez a helyes irány, amelyet követnünk kell, hogy buzatermelésünket jövedelmezőbbé tegyük: és hogy mindez nem ábránd, azt a legutóbbi 6—7 év nemesítési munkálatainak fényes eredményei tényekkel igazolják.

KÖNYVISMERTETÉS.

Tanyai település és tanyai központok.

Irta dr. Czettler Jenő. Ára egy korona. A tanyai gazdák és a magyar gazdaszövetség. Ára 50 fillér. Mindkét füzet a Magyar Gazdaszövetség kiadásában jelent meg s mint a tanyai közigazgatási és közgazdasági viszonyok tükrét, melegen ajánljuk t. gazdaságtársaink szives figyelmébe. Különben is a Magyar Gazdaszövetség jövő téli munkaprogramjában első helyen áll a tanyai gazdaságok reformja. A Gazdaszövetség már eddig is alapos tanulmányokat végeztetett abból a célból, hogy az az ötszáz ezer fajmagyar gazda, aki tanyákon gazdálkodik és távol esik a kulturától, olyan helyzetbe legyen hozható, hogy úgy a kulturának, mint a szociális intézményeknek áldásait legalább olyan mértékben élvezhesse, mint a legkisebb román falu lakói. A Gazdaszövetség megbízottja most járja be az alföldi tanyákat, hogy a megoldandó kérdést a helyszínen tanulmányozza és a napokban jelent meg a tanyák reformjáról a szövetség kiadásában fent nevezett két füzet, a melyek közül az egyiket dr. Czettler Jenő írta a tanyai központok szervezéséről, a másikban pedig három tanyai tanító mondja el a gyakorlatban szerzett tapasztalatai alapján ugyanerről a kérdéssel véleményét. Arról van szó ugyanis, hogy a nagyobb területet és költséget igénylő úgynevezett szegedi rendszerű tanyai központok

helyett kisebb 10—15 hold földterületet igénylő iskolaközpontok állíttassanak fel, amelyekben a tanító végezné a primitív közigazgatási teendőket és ő kezelné a postát is. stb. A Gazdaszövetség ezenkívül kérdőívet küldött szét az összes tanyai tanítóknak, gazdaköröknek és szövetkezeteknek és e kérdőíveknek visszaérkezése és feldolgozása után országos értekezletet szándékozik összehívni és a beszerzett anyag alapján elkészítendő reformjavaslatát ezen az értekezleten fogja előterjeszteni.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Buzaeladás.

Tudomásom szerint a szoványbuzában nem szabad 5%-nál több idegen magnak vagy szemétnak lenni, különben nem köteles a vevő a búzát átvenni, vagy csak bizonyos levonások mellett lesz erre hajlandó. Én mindig a magtárban a garmadában levő gabonához vezetem a kereskedőt, ott személyesen meggyőződhetik a szemes gabona minőségéről s tisztasági állapotáról. Hogy ha már most véletlenül ily beható szemle alapján megvett búzában esetleg néhány zsákba oly áru kerül, melyben 6% szemet vagy gyommag van, visszaszuthatja-e a kereskedő ezen árut vagy sem? Van-e joga a kifogásokhoz? P. K.

Kérdés. Csoda buzakalászkok.

Több napilapban kürtölték világgá, hogy egy torontálmegyei plébánosnak sikerült egy szem búzából 60—80 szálát termelni s több mint 2000 szemet növelni, ily arányban egy holdon 80 q búzát lehetne természeténél. Mit szólnak a szakferfiak mindezekhez? Mit lehet ebből a gyakorlatban megvalósítani? Kérünk e b. lapokban szives választ, hisz eddig a Gazdasági Lapok említést sem tettek a csodakalászkokról. Több gazda.

Kérdés. Préselt takarmány.

Szálas takarmányt azonnal behordáskor lehet-e minden veszély s utólagos baj nélkül bálókba összesajtolni, hogy kisebb helyen elraktározhassam? Vagy jobb inkább bizonyos ideig boglyában vagy szin alatt tartani a takarmányt s csak azután préselni? Kérem a szives feleletet e b. lapokban közreadni. L. M.

Kérdés. Mohás zsup és nádtető.

Egy pár zselléházam zsuppal fedett s tetjük kezd már mohával benőni, mit le szeretnék szedetni, de szomszédaim azt mondják, hogy a moha tartósabbá teszi a tetőt. Igaz-e ez? Kérek szives választ a b. lapok hasábjain. H. S.

Felelet. Repezevetés című kérdésre.

1. Kérdező tulbuja földjét kitűnően fogja értékesíteni (ősz) káposztarepezevével, melynek magját teljesen megbízható helyről szerezzé be és ügyeljen rá, hogy az hamvas szederszinbe játszó legyen, vagyis jól megérett. Ezt vesse el úgy, hogy a vetőgép minden második saruját kapcsolja le és kat holdanként 8—10 litert vessen, kikelés után fogasolja meg. Mindezek elébe azonban egy »ha« teendő és ez azt jelenti, hogy táblájának legalább tarlótorési munkáját már legalább is megadta, mert ha még ezt sem, akkor az idén a legnagyobb valószínűség szerint elkésett, mert a repezevetés ideje Szt István nap előtt befejeződik. Van rá eset hosszú öszökön, hogy Kisasszonyig vetve is sikerül; erre azonban Sirius nem igen biztat bennünket, mert szeszélyes ősz jósol. Tanácsom tehát az, hogy az idén, ha csak a talaj gyorsan, gondosan, mélyen meg nem munkálható, ne vessen repezét. Tessék a táblát ősszel felszántani, tavasszal rugósfogas kultivátorral megjáratni és zabbal elvenni a föld hevét; lehet ugyanezt magyar tengerivel is tenni. Végh Kálmán Mátyás.

2. A kérdéses területre, a melyben a kalászos feltétlenül megdölne, indokolt repezét vetni. Az eljárás a következő: Mindenekelőtt a talaj apró strukturájúra munkálendő meg, a mi a f. évben nem tartozik a lehetetlenségek közé. Műtrágya felesleges az amugy is buja talajába. Ha géppel veti, az esetben 8—10" sortávokra beállítva a vetőgép csoroszályait, k. holdanként elég 5—6 kg. vetőmag. A gép csoroszályaira nehezéket tenni nem kell, mert mélyen vetni nem szabad, különösen nehéz talajban és mikor ilyen sok eső jár. Szórva vetve lehet 7—8, sőt 10 kg.-mot is vetni holdanként. Vetési határidő augusztus vége, szeptember eleje a legmegfelelőbb. Kikelés után, a midőn már 4—5 levele van a repezének és ha netán túl sűrű volna, indokolt még ősszel, október havában megboronálni. És tavasszal ezt újból megismételni, a mint a talaja megszikkadt. Aratását legcélszerűbb marokrakóaratógéppel végezni. Gyönyörű munkát végez és nem veri ki a magot, mint a kézi kasza. Ha teheti, köttesse is be a gép után azonnal, mert így lesz a legkevesebb kihullás bolöle cséplésig. A repeze után kitűnő a buza is, tehát a kalászosoknak igen jó előveteménye.

Szűcs János.

Felelet. Havidijasok című kérdésre.

Az orsz. gazdasági munkás- és cselédpénztárba a munkaadó minden gazdasági cselédet bejelenteni s érte 120 fillért fizetni köteles még az esetben is, ha az illető cseléd nem áll egész évben szolgálatban s ha a fizetését havonta kapja is. Nézetem szerint a göbolyökröknél havidíjjal alkalmazott munkás gazdasági cseléd s így a járulék megfizetendő. Az évente fizetendő díj különben is oly csekély s a munkás baleset alkalmával annyi jótéteményben részesül, hogy legcélszerűbb a cseléd után azt a néhány fillért megfizetni, ha másért nem, azért is, hogy ennek ellenében kérdésttevő minden felelősség és kötelezettség alól fölszabadul.

Balogh Bálint.

Felelet. Borjárandóság megadóztatása című kérdésre.

Boritaladó fizetésére kötelesek:

- a) minden borkereskedő, ki a borkereskedést nagyban űzi;
- b) minden fogadós, vendéglős, kocsmáros, szóval mindazok, a kik bort 56 liternél kisebb mértékkel mérnek;
- c) minden szőlősgazda vagyis szőlőbirtokos.
- d) magánosok, kik saját szükségletükre vagy eladás, illetőleg kimérés céljából szőlőcsefrét, mustot vagy bort a beszédesi körbe behoznak.

Ezen utolsó d) pont értelmében tehát a t. kérdésttevő is tartozik boritaladót fizetni a beszállított bor után, tekintet nélkül arra, hogy a szóban levő bor az illetőnek borjárandósága.

A boritaladó hl.-ként Budapesten 12:92 kor., Pozsonyban 12.— kor. I oszt. községben, (melynek lakossága a 20.000 lelket meghaladja) 12:70 kor. II. oszt. községben, (melynek népessége 10.000—20.000 közt áll) 11:38 kor. és végül a III. oszt. községben (a hol a lakosok száma 10.000-nél kisebb) 8:70 kor.

Hogy a szóban levő boritaladót a t. kérdésttevő vagy pedig a gazdaság tartozik e fizetni, arra nézve az egyezség, a szerződés stb. lehet csak mérvadó. Ha a járandóság megállapítása alkalmával erről szó nem volt csakis a méltányosság alapján lehetne követelni az uraságtól, hogy a boritaladót a gazdaság fizesse.

Sz. G.

Felelet. Szőlőrothadás ellen című kérdésre.

Az idejében abnormis időjárás mindenesetre sok kárt tesz a szőlőben. A szőlő ezidőszerint még nincs oly érettségi állapotban, hogy azt le lehessen szüretelni, a szőlő most még oly kevés cukrot tartalmaz, hogy a belőle készült lé (mert bornak nem lehet nevezni) teljesen értéktelen

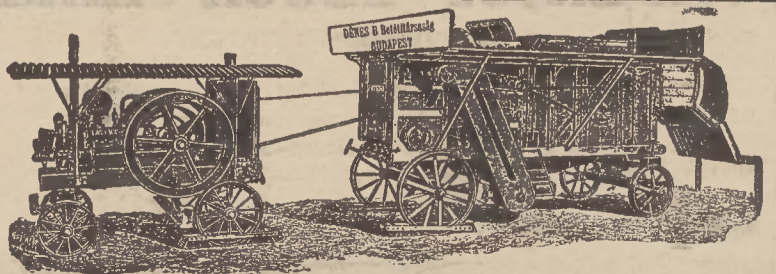
A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon arajánlatért

DENES B. Betéti társaság-hoz, Budapest, V., Lipót-körút 15.
J. KRÁTKY gépgyár, PRERAU csász. és kir. udv. szállító v. z. k. képviselőjéhez.

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságu cséplőkészletek. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon lévő 30 HP. eredeti német gyártmányú

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT,

mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabású malmot képes üzembn tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árjegyzékünket és arajánlatunkat.

folyadék lenne. Ha a szőlő már most rothad, nem tehetünk mást, mint várni és remélni az idő jobbrafordulását s ha az idő megjavul a szőlő rothadása is megszűnik.

A dolog t. i. úgy áll, hogy a szőlőnek, illetőleg a belőle készült mustnak legalább 10% cukortartalommal kell bírnia. A 10% cukortartalmat aztán cukor hozzáadásával felemelhetjük 14%-ra. Az ily 14% cukortartalommal bíró mustok aztán, ha nem is jó, de még bornak nevezhető italt szolgáltathatnak.

A szüreteléssel, dacára annak, hogy rothad a szőlő, várni kell, ha a cukortartalom nem éri el a 10%-ot, mert ha a must pl. 7—8% cukrot tartalmaz, az ily must cukrozással csak 11—12%-osra javítható, 11—12% cukortartalmu mustból pedig bornak nevezhető italt nem lehet nyerni. Az új bortörvény (1908. évi XLVII. t.-cz.) értelmében mustcukrozási engedélyért az illetékes kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz kell fordulni. A törvény szerint egy hl. musthoz legfeljebb 4 kg. cukor adható, ez a cukormennyiség a must cukortartalmát körülbelül 4%-al emeli s ezért kell várni a szüreteléssel legalább addig, míg a szőlő, illetőleg a must természetes cukortartalma 10%, mert a törvény értelmében a must cukortartalma cukor hozzáadással legfeljebb 4%-al emelhető.

Sz. G.

APRÓK.

Faltörmelék, mely mész és vakolat keverékből áll, igen jól tartja a talajnedvességet s ezen okból is nagyon ajánlható az ültetendő fák gödreinek aljába helyezni belőle, mert mint mész s némi kis káli tartalommal bíró anyag, előmozdítja a fák megfogamzását és gyors fejlődését, illetve a gyümölcstermést is; különösen a csontárokknál. Leginkább ott ajánlható, hol a talaj kötött és nedves.

Karók tartóssá tétele rézgáliccaz akkor lesz legmegfelelőbb, ha a frissen készült karókat állítjuk hegyezett végükkel 4—5%-os kézgáliczoldatba, mert ez a friss karókba mélyen behatol, míg a régi, száraz karókba nem. Meleg és napos helyen jobban és gyorsabban nyomul be a fa likacsába az oldat.

Hangyák ellen a gyümölcsösben ajánlható kályhakoromból és lenolajból készült sűrű péppel gyűrűt kenni a fatörzsekre, ezen át nem mászhatnak egy hangya sem. Fialat fácskáknál a következő eljárás is célhoz vezet. A fák törzsén keressünk sima helyet és azt 6—10 cm. szélesen jó erősen kenjük be krétával, úgy, hogy egy teljes krétagyűrű képződjék. Amint a hangya az ilyen fehér gyűrűre ér, lábai a krétától porosak lesznek s a hangya lehull a földre. De természetesen, ha az eső lemosta a krétavonalat, újból meg kell azt csinálni.

HIREK.

A gazdák és a földművelésügyi költségvetés. A Magyar Gazdaszövetség a földművelésügyi költségvetés bővebb dotálásának szükségességét hangoztatja és kívánatosnak tartaná, ha az összes gazdatársadalmi testületek már most, amikor a költségvetést összeállítják, állást foglalnának a bővebb dotálás érdekében. Az annyszor hangoztatott és oly kívánatos többtermelés csak úgy érhető el, ha a mezőgazdaság és nemkülönben a mezőgazdasági szakoktatás nagyobb mértékű anyagi támogatásban részesül.

Országos sörárpa- és komlókiállítás. Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« a földművelésügyi miniszter támogatásával szeptember 28-tól 30-ig Budapesten, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez. A kiállítás iránt országszerte igen élénk az érdeklődés, amit a tömegesen érkező bejelentéseken kívül az is bizonyít, hogy a kiállítók nagy része már megkezdte árpa-mintáinak beküldését. A minták megvizsgálását az országos kémiai intézet és az országos központi vetőmagvizsgáló állomás szakemberei fogják elvégezni. Bejelentő ivatek egyszerű levelezőlapon történt megkeresésre készséggel küld a kiállítás központi irodája (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. I.), mely gondoskodik

a magyar és német nyelven megjelenő szak-katalógus kiadásáról is.

Országos sörárpavásár Miskolcson. A Borsodmezei Gazdasági Egyesület XVI. országos sörárpavásárját augusztus 28-án tartja meg Miskolcson a vármegyeház nagy tanácstermében. A vásár előkészítésében az O. M. G. E.-en, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetén, valamint a Miskolci Kereskedelmi és Iparkamarán kívül az Abaujtorna-, Gömörkishont-, Heves-, Jásznagykunszolgok- és Zemplénmezei Gazdasági Egyesületek is részt vesznek. A vásáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Bizományban azonban a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezet« is közvetíti az eladást. A mintákat augusztus 25-ig kell beküldeni. Bővebb felvilágosítást a Borsodmezei Gazdasági Egyesület titkári hivatala ad Miskolcson.

A bácsmezei földbirtokosok gyűlése. A Bácsmezei Gazdasági Egyesület vasárnap tartotta nagy érdeklődés mellett huszonötödik vándorgyűlését, amelyen több mint ezerkét-száz bácskai földesgazda vett részt; kívülök igen nagy száma az ország minden részéből összejött gazdáknak kereste még föl a legjobb magyar földek birtokosainak gyűlését. A szabadkai városháza dísztermében délelőtt tartották meg a gazdák a vándorgyűlés programjának első részét: a mezőgazdasági szakelőadásokkal tarkított gyűlést. Az első előadó volt Székács Elemér, Berehtold Lipót gróf külügyminiszter jószágkormányzója, aki a buza nemesítését egy speciális keresztezés folytán olyan tökéletesre vitte, hogy az által a külügyminiszter százezer holdas csongrádmezei birtokán hat métermázsával emelte holdankint a buzatermelés átlagát. Minthogy ezzel a szisztémával akkora fölöslegre tett szert, hogy egész Magyarországot el tudná látni vetőmaggal, az ország buzatermését egy esztendő alatt pénzürtékben 130 millióval tudná növelni. Azután Törley Bálint a vámpolitika és az agrárérdekek összeegyeztetéséről beszélt. Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára tett ezután érdekes összehasonlítást *Dánia és Magyarország mezőgazdasági fejlődése* között. Statisztikával igazolta, hogy Dánia belterjesebb gazdálkodása révén, arányosan számítva, óriás a differencia. A többi között a buzatermelés holdankint Magyarországon tizenkét, Dániában huszonkét métermázsa, egy tehén évente nálunk 800 liter tejet ad. Dániában ötezret. A gyűlés után a gazdák Szabadkáról Palicsfürdőre mentek.

Az erdélyi gazdatisztek tömörülése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület legutóbbi választmányi ülésén a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének javaslatára elhatározta, hogy gazdatiszti szakosztályt állít föl. A gazdatiszti szakosztály fölállításáról a kolozsvári gazdanapok negyedik napján, szeptember 8-án fognak határozni, amikor a gazdatiszti szakosztályt nagygyűlésre hívták össze.

Gazdaggyűlések. A Békésmegyei Gazdasági Egyesület Beliczey Géza elnöklésével ülést tartott, melyen bejelentették, hogy Pfeiffer István titkári állásáról lemondott. A titkári állást október 1-ig pályázat útján betöltik. Végül kimondották, hogy feliratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez az államvasutak azon rendelete ellen, mely szerint a felek maguk tartoznak gabonájukat a vasutnál bevagonirozni, amely rendelet, kocsihány miatt, a gazdaközönséget igen sok esetben zaklatásnak teszi ki. — A Hontmezei Gazdasági Egyesület Ivánka István elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy a községekkel apaállatvételeikben segíteni fogják s jövőre a hygiénikus községi istállók létesítését szorgalmazzák.

Felhívás buzaminták beküldésére. A folyó

esztendő a buzatermelésre vonatkozólag több tekintetben fölöttébb érdekes. A hűvös, nyirkos nyár nem volt kedvező a sikérdus, aczélos buza képződésére, ellenben az elméleti fejtegetéseknek megfelelően nagyszemű és sikérszegény buza képződött, amelynek tudományos tanulmányozása nemcsak igen érdekes, hanem fontos is. Felkéri ez okból dr. Kossutány Tamás, az országos kémiai intézet igazgatója, a gazdaközönséget, különösképpen azokat az uradalmakat és gazdaságokat, akik annak idején a földművelésügyi miniszterium rendeletére az 1900—1906. évi buzákából kémiai vizsgálatra buzamintákat küldtek, továbbá a kiviteli malmok igazgatóságát, hogy az idejé jellemzőbb buzák közül lehetőleg az időjárás és az esetleges műtrágyázás megjelölésével 5—5 kilogrammot tanulmányozás céljából az országos kémiai intézethez (Budapest, II., Oszlop-utca 26.) küldjenek be. A vizsgálatok eredményét annak idején ismertetik, a minták fölöslegét pedig a mezőgazdasági muzeum buzaosztályában helyezik el.

A magyar buza sikértartalma. Köztudomásu dolog, hogy a liszt jóságára s az abból készült tészta minőségére befolyással van a buza sikértartalma; ebben a tekintetben a magyar buza nagyon elsőrangú s nagy sikértartalma valóban páratlanul áll. Utóbbi években azonban külföldi szakértők mind gyakrabban bizonyítják, hogy buzánk sikértartalma apadóban van, ami jórészt talajunk foszforsavas tartalmának csökkenésére vezethető vissza. E külföldi támadás ellen szak tudósaink elég sikeresen védekeznek ugyan, viszont elvitázhatatlan tény, hogy talajunk foszforsav tartalmának apadásával buzánk minősége is romlik mindenütt, ahol csak állótrágyát használnak, abból is kelletnél kevesebbet. Ellenben rendkívül javul minőségben is buzánk, ha foszforsav tartalmu műtrágyát — szuperfoszfátot is alkalmaznak alá, amely tehát nemcsak mennyiségben fokozza a termést igen jelentékenyen és hasznot hajtóan, hanem annak hektoliter súlyát, valamint a szem teltségét, lisztességét és aczéloságát, tehát minőségét is feltűnően javítja.

A buza vámmmentessége Amerikában. A szenátus elfogadta a demokraták határozati javaslatát, amely azt célozza, hogy a buzát a vámmmentes áruk közé vegyék fel.

Olaszország külsőkereskedelme. Rómából jelentik: Olaszországban az év első két hónapjában a bevétel 2139 millió, a kivitel 1378 millió lirát tett ki, tehát az előző év ugyanez időszakához képest 38, illetve 56.6 millió lirával többet.

A Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet új igazgatót kapott Szávost Zoltán személyében, akit a szövetkezet igazgatósága a napokban választott meg az elhunyt Cohner Ferenc igazgató helyére ügyvezető igazgatónak. Szávost Zoltán a Hungaria műtrágya, kén- és vegyi ipar r.-t. cégvezetője volt s ebben az állásában ritka energiával és alapos képzettségével tünt ki. Új és nehéz feladatot jelentő pozíciójában azonban nemcsak széleskörű szak tudását, hanem mezőgazdasági termelésünk érdekeinek meleg szeretetét is viszi magával.

Saazi komlójelentés. Az O. M. G. E. tudósítójának augusztus 12-ről kelt jelentése szerint az időjárás rosszra fordult, aminek egyik következménye, hogy a rendes körülmények között augusztus közepére eső komlószedést csak a hónap vége felé lehet megkezdeni. Az idő rendkívül befolyásolja az eredményt minőség és mennyiség tekintetében, úgy, hogy Saaz vidékén számolnak azzal, hogy a tavalyi termésnek még egyharmada sem lesz elérhető. A komlópiacra alig van forgalom. A termésbeviselés bizonytalansága folytán várakozó álláspontot foglalnak el. Saazi komlóból csak

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben
és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

néhány kisebb tétel talált vevőre 210 koronával 50 kilónként. Az eddig beérkezett korai magyar komló iránt egyáltalán nem érdeklődnek. A kedv nagyon tartott. Az irány dráguló.

Borárverés. A tarzali m. kir. vinczellériskola pinczejében legközelebb szeptember 5-én délelőtt fél 10 órakor lesz borárverés, amely alkalommal az intézet, valamint a hozzátartozó állami szőlőtelepek borát fogják elárverezni. A venni szándékozók az árverés előtt való napon megizlelhetik a bort. Előzetes bejelentésre a vinczellériskola kocsit küld a vasuti állomásra.

A benzin olcsóbbodása Németországban. Berlinből jelentik, hogy a német-amerikai petróleumtársaság 2-3 márkával leszállította 100 kg.-ként a benzin árát.

Katonai szolgálatra behívott gazdasági cseléd szerződéses viszonya. Felmerült esetről kifolyóan Aradmegye alispánját felsőbb helyről értesítették, hogy a tartalékos vagy póttartalékos gazdasági cselédnek az új véderőtörvény 43. szakaszának 2. és 3. pontja alapján kivételes tényleges szolgálatra történt behívása esetén is, a behívott cseléd és gazdája között fennálló szolgálati szerződés az 1907: XLVI. t. cz. 49. szakasza értelmében megszűntnek tekintendő, mert a kivételes tényleges szolgálat, miként a mozgósítás alkalmával teljesített szolgálat is, tényleges szolgálat és nem fegyvergyakorlat.

Helyesbítések. Mult heti szemlényben tévesen azt irtuk, hogy a galántai talajművelőgépet bemutatón 3 magyar, 8 német és 17 amerikai volt, holott valóban 3 magyar, 8 német, 2 angol és 15 amerikai vett azon részt. Ugyis az a mult heti cikkünkhöz a talajművelőgépet bemutatásáról: Fleischl Samu ur közli, miszerint az általa bemutatott Mac Laren-féle gőzgépet nem John Deere-féle ekékkel, hanem Mc. Laren-féle szabadalmazott nagy és kis

ekéket használt a galántai bemutatón. A Stock motor-eké magyarországi képviselői, Munkácsi és Bánki urak pedig arról értesítenek, hogy az előre járó Stock-motoreke ára 26.000 kor., az előre és hátrafelé járó Stock-eké ára pedig 27.200 korona. A téves információból eredő ezen hibákat kötelességszerűen ezennel helyreigazítjuk.

Kereskedelem, tőzsde.
SZESZ.

A szeszüzletben e héten is gyéribb kereslet uralkodott és tartózkodó vételkedő folytán csak kevés üzlet létesült.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 205-206 kor., adózatlanul 66-67 K, míg ellenben vidéki és mezőgazdasági finomítottól olcsóbb árban voltak ajánlatok.

Kisebbségi tételek adózva 207-208 kor. kelték. *Denaturált szesz*ben a kínálat szintén élénk és hor-dóval együtt 53 koronáig volt ajánlva kötésre nagyban. Tartányáru olcsóbb árban.

Mezőgazdasági szeszgyőrekek részéről kontingens nyersszesz prompt és augusztusi szállításra gyéren volt ajánlva és fix árban 57.50-58-50 kor. kelt el. Uj termelési idényre jegyzésen alól történt több zárlat.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50-60.50 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	205.50—206	K
Finomított szesz adózatlan	66.50—67	»
Nyersszesz adózva	203.50—204	»
Denaturált szesz	53.—53.25	»

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. augusztus 21-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.)

Felhozott a szokott községekből 197 szekér réti széna, 27 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 38 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükkyöny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom közép.

Arak q-ként fillérben a következők:

Régi széna I. r. 840-940, régi széna II. r. 600-800, régi széna csomagolása 500-540, muhar 760-880, zsupszalma 380-480, alomszalma 340-400 takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükkyöny 640-840 —, lóhere —, luczerna 760-840 (uj), köles —, sarju — szalmaszecska 440-500. Összes kocsiszám 300. Összes súly 360.400 kilogramm.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

— 1913. augusztus 21. —

A malmok kereslete változatlanul jó, a kínálat mérsékelt és a forgalomba került 46.000 mm. 5 fillérrel drágább. Rozs tartott, a többi cikkek változatlanok.

Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki* 100 mm. 80 kg.-os 23.45 K, 200 mm. 79.5 kg.-os 23.50 K, 400 mm. 79 kg.-os 23.45 K, 100 mm. 79 kg.-os 23.40 K, 200 mm. 79 kg.-os 23.40 K, 100 mm. 79 kg.-os 23.35 K, 1000 mm. 79 kg.-os 23.35 K, 300 mm. 78.5 kg.-os 23.20 K, 100 mm. 78.5 kg.-os 22.90 K, 200 mm. 78 kg.-os 23.30 K, 200 mm. 78 kg.-os 23.20 K, 500 mm. 78 kg.-os 23.20 K, 3000 mm. 78 kg.-os 23.15 K.

Felsőtisza 100 mm. 79 kg.-os 23.10 K.

Fehérmegyei 400 mm. 81 kg.-os 23.45 K, 700 mm. 79 kg.-os 32.50 K, 100 mm. 79 kg.-os 23.20 K, 100 mm. 78.5 kg.-os 23.40 K, 200 mm.

78.5 kg.-os 23.20 K, 400 mm. 78.5 kg.-os 23.10 K, 300 mm. 78 kg.-os 23 K, 300 mm. 77 kg.-os 22.85 K, 100 mm. 76.5 kg.-os 22.70 K.

Pestvidéki 250 mm. 79.5 kg.-os 23.55 K, 350 mm. 79 kg.-os 23.50 K, 200 mm. 79 kg.-os 23.40 K, 100 mm. 79 kg.-os 23.30 K, 100 mm. 78.5 kg.-os 23.30 K, 100 mm. 78.5 kg.-os 22.50 K, 150 mm. 76 kg.-os 23 K, 500 mm. 78 kg.-os 22.90 K, 150 mm. 78 kg.-os 23 K, 750 mm. 77 kg.-os 23 K, 150 mm. 77 kg.-os 22.80 K.

Bácskai 2500 mm. 78 kg.-os 23.30 K, 700 mm. 78 kg.-os 22.80 K, 4500 mm. 77 kg.-os 23 K, 200 mm. 77 kg.-os 23 K, 100 mm. 76 kg.-os 21 K.

Felsőmagyarországi 300 mm. 78.5 kg.-os 23.30 K, 300 mm. 78.5 kg.-os 23 K, 300 mm. 77 kg.-os 22.50 K.

Hartai 2500 mm. 78 kg.-os 23.15 K, 1000 mm. 78.5 kg.-os 23.25 K.

Adai 4000 mm. 78 kg.-os 23.35 K.

Bajai 1750 mm. 77 kg.-os 22.60 K.

Rozs. 100 mm. 17.05 K, 100 mm. 17 K, 500 mm. 17 K, 100 mm. 16.90 K, 700 mm. 16.95 K.

Takarmányárpa. 450 mm. 15.30 K, 300 mm. 15.50 K, 600 mm. 15.40 K.

Zab. Ó 100 mm. 17.80 K, 120 mm. 18 K, uj 100 mm. 17 K, 100 mm. 17 K, 100 mm. 17.50 K, 300 mm. 17.20 K, 200 mm. 17.20 K.

Tengeri. 1000 mm. 17 K.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.66
Buza októberre.....	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02—8.03
Tengeri júliusra.....	8.12—8.13

Készáru-tőzsde 1913. augusztus 21-én.

Fajta	Hektoliteren- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliteren- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor-ig		Kor.-tól	Kor-ig
Buza:						
Tiszavidéki ..	75	—	—	79	22.70	23.05
" ..	78	—	—	80	22.80	23.15
" ..	77	22.50	22.75	81	—	—
" ..	78	22.55	22.90	82	—	—
" ..	75	—	—	79	22.65	22.90
Fehérmegyei ..	76	—	—	80	22.75	23.10
" ..	77	22.20	22.50	81	—	—
" ..	78	22.25	22.60	82	—	—
" ..	75	—	—	79	22.60	23.10
Pestvidéki ..	78	—	—	80	22.80	23.20
" ..	77	22.40	22.70	81	—	—
" ..	78	22.50	22.80	82	—	—
Bánsági ..	—	—	—	—	—	—
" ..	75	—	—	79	22.75	23.10
" ..	76	—	—	80	22.85	23.10
" ..	77	22.40	22.70	81	—	—
" ..	78	22.45	22.80	82	—	—
Bácskai ..	75	—	—	79	22.75	23.05
" ..	76	—	—	80	22.90	23.15
" ..	77	22.40	22.75	81	—	—
" ..	78	22.55	22.90	82	—	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	—	—	17.20	17.35
középmínőségű (uj)	—	—	—	—	—	—
Árpa takarmányáru elsőrendű	—	—	—	—	15.60	16.10
másodrendű ..	—	—	—	—	15.30	15.50
Köles ..	—	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	18.60	19.10
középmínőségű (uj)	—	—	—	—	17.30	17.80
Tengeri belföldi uj	—	—	—	—	16.85	17.10
román v. bolgár	—	—	—	—	17.05	17.20
Repcekaposztá	—	—	—	—	—	—

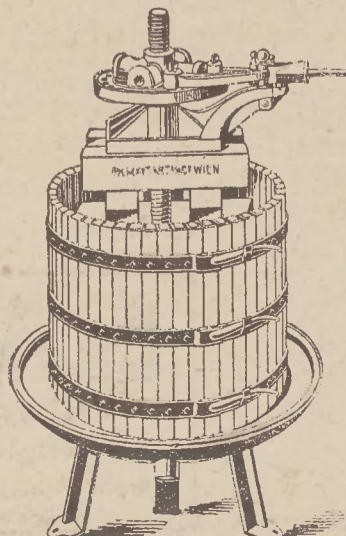
Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KLISEKÉK
MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINNOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

LÖSCHNIGG ANTAL papír nagy-kereskedése **GRAZ** :: Gries-gasse 4.
alkalmas megvételre ajánl:

Csomagoló papírt almáshordók és ládák kirakására.
Finom vágott burkolópapírost, fehér vagy színeset, asztali gyümölcsnek.
Legfinomabb papirgyapotot, asztali gyümölcs rendezése és csomagolásához.
Selyem nyiradékokat, fehérrest és színeset } csomagolási czölókra.
Fagyapotot,
Szállítási czimkéket.
Befőzéshez pergamentet ivelken vagy tekerosekben.
Valódi pergament papírost tekerosekben, szőlő, szárnyas, hal, vad, sajt és vaj csomagolására.
Perganyppapírost vaj csomagolásra.
Wieni fogóövet. Faszalagpapírost, rovarenyvet, gyümölcs- és szőlővédő zacskókat.
Mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

Legmodernebb berendezésű különleges-gyártelepünk

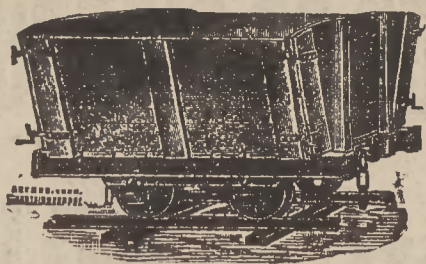
40 év óta áll a sajtógyárak élén és legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleg-árjegyzéket 176. számú, bor-és gyümölcs-sajtókról, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlő-malmok, szőlő-morzsolók stb.

700-nál több érem és első díj.

Ph. Mayfarth és Társa
Wien II. Taborstrasse 71.

1500 munkás. Képviselő kerestetik.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK.

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

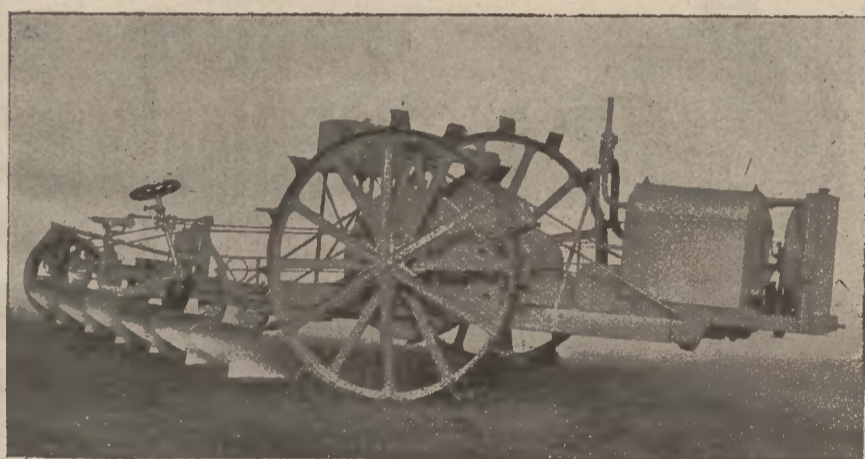
BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrassy-ut 53. szám.
FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvett a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. 700 ekénél több dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

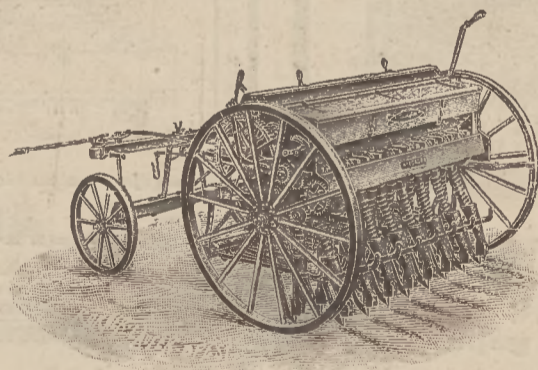
BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

SZAB.

„REKORD II“

sorba vet –
sorba trágyáz.

sorba vet –
sorba trágyáz.

Beszerezési ára a jelentékeny **műtrágyamegtakarításból** és **tetemes termés!öbbletből** már az első évben **megtérül.**

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „REKORD II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST.

Fióktelepek: Nagyvárad, Debreczen, Temesvár.

130726/913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar tanulmányi alapnak Temes vármegye Liget község határában fekvő Liget-Mira nevezetű $982 \frac{12}{1600}$ hold területű birtoka **1913. évi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis tizenkét évre** terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX-ik ü. osztályában (Hold-utcza 16. szám III. em. 44. ajtó) **1913. évi szeptember hó 9-ik napján déli 12 órakor** zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának főigazgatójánál legkésőbb **1913. szeptember hó 9-én délelőtt 11 óráig** benyújtandó. A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Liget-Mirai birtok bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 3000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. Akik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a kir. közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában a segédhivatali főigazgatónál Budapesten, valamint a csáki közalap. Ispánságnál Csákon, Temesvármegyében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi augusztus hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

128334/1913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap tulajdonát képező és Temes vármegyében Széphelyjózsefszállás község határában fekvő, mintegy $547 \frac{582}{1600}$ holdat kitevő mezőgazdasági birtok

1914. évi október hó 1-től kezdődő, 1926. évi szeptember 30-ig terjedő tizenkét évre az alulírt miniszterium IX-ik ügyosztályában (Hold-utcza 16. szám, III. emelet 44. ajtó)

1913. évi szeptember hó 9-ik napján, déli 12 órakor,

zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyaláson haszonbérbe fog adatni.

Az egy-egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb 1913. évi szeptember 9-én, délelőtt 11 óráig benyújtandók.

A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Széphely-Mira-birtok haszonbérletére.”

Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Bánatpénzül 2000 korona készpénzben, vagy óvadékképes papirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított, két tanuval nem láttamozott, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

Akik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, akik a közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

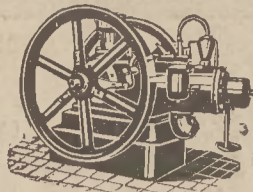
A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában a segédhivatali igazgatóságnál Budapesten, valamint a közalapítványi ispánságnál Csákon, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi augusztus hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legőcsöb, legbizto-
 sabb üzemerő. — Ver-
 senyképes árák. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJ NLATOT.

BACHRICH és TÁRSA
 Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefonszám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycim: „CLIMAX“

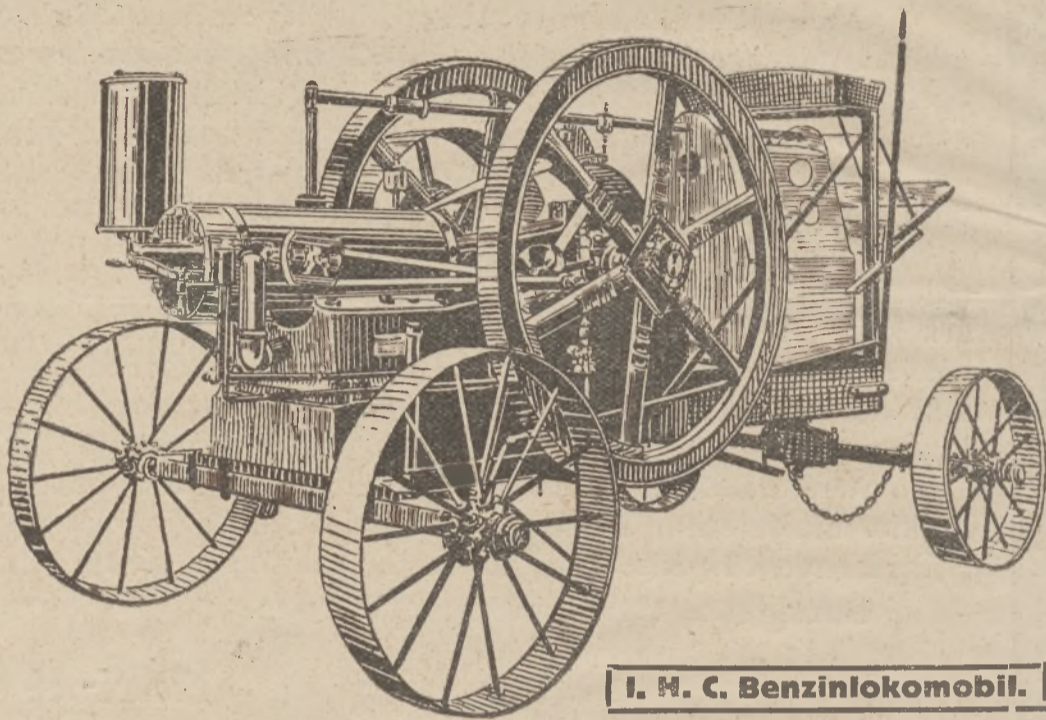
I. H. C. BENZINMOTOROK

1-25 eff-lóerővel **stabil** felállításra
 lokomobilok és **magánjáró ben-
 zinlokomobilok**, mint **takar-
 mánykészítő, visszivaty-
 tyuzó és cséplőmotorok**
 rohamosan terjednek, mert **üzemük**
**a legegyszerűbb, legbiz-
 tosabb és legolcsóbb.** Gaz-
 dasági célokra csakis az eredeti
 I. H. C. benzínmotor felel meg, mert keze-
 lését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

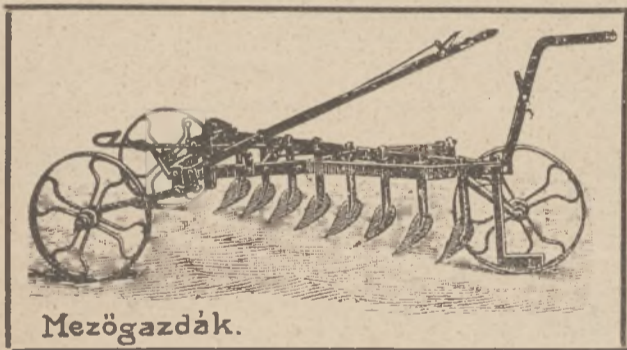
Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzínlokomobil.

TARLÓHÁNTÁSRA

Mezőgazdák.

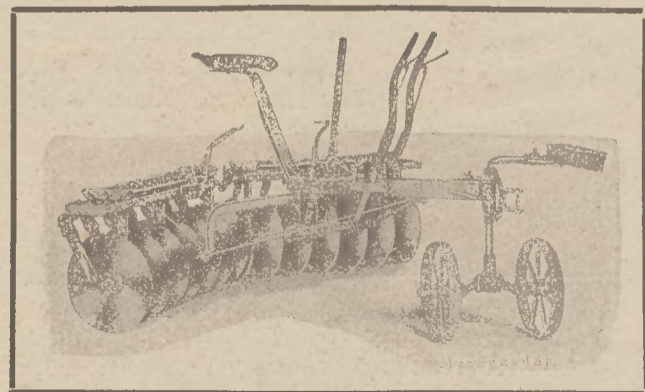
NYOLCZVASU KULTIVÁTOR.

legalkalmasabb eszközök a

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

és a

világhirű DEERE-féle
RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

KAPHATÓK A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

BUDAPEST, V.,
 Alkotmány-u. 29. sz